

Eskubide gabe lan egin

JUAN MARI ARREGI

LAN arloan, ari gara iristen puntu batera non enplegu bat lortu nahi dutenek langile gisa dituzten eskubideei uko egin behar dieten. Gogora etortzen zaizkigu langileak herri eta hirietako plazetan edozein prezio eta baldintzatan kontratatzen zituzten garaiak. Espainiako Estatuko "Trantsizio" deituriko horretan hainbat oinarritzko eskubide konkistatu ziren: lan harremanen legea, grebarako eskubidea, aurrerapen zibil, sozial eta laboralak –opor egunak tarteko, zenbaki honetako erreportajeaz azaldu bezala–, eta azkenik, Langileen Estatutua 1980an, jadanik zaharkituta dagoena. Ondoren, Kapitalaren zerbitzura zeuden lan erreformekin, egoera murrizten joan zen eta aurrerapen horiek erabat mugatuta geratu dira. Berrikuntza teknologikoen, herritarren kontra ezartzen direnean –riders edo trade delakoak kasu–, lan harremanen hondamena sakondu besterik ez dute egiten.

Duela gutxi Bartzelonan hil da Pujam Koirala, ibilgailu batek harrapatuta. Glovo banaketa enpresak azpi-alokatutako lana egiten ari zen bizikletan. Badi-rudi langile hark ez zuela eskubiderik. Ez al zuen? Zein egingo da orain bere heriotzaren kargu? Hain justu, oraintxe hasi da Espainiako Estatuan gehiegikeriaz jokatzeko duten plataforma digitalen kontrako makro-epaiketa –Glovo eta antzeko enpresak haien bidez elikatzen dira– eta 532 banatzaileari eragiten die.

Halakoxe basatia da inguruan daukagun kapitalismoa, batzuek apur bat edulkoratzeko *liberalismo* deitzen dioten arren. Baina ez. Kapitalismoren bertsio krudelenaren aurrean gaude eta XIX. mendera itzularazten gaitu. Beste lan erreforma bat behar da koiuntura honi aurre egiteko. Ez badugu fronte solidario antikapitalista bat osatzen, egunero eskubiderik gabeko langile gehiago egongo da, eta oihaneko legeak jarraituko du! ●

WOODY ALLEN DONOSTIAN 2008AN, 'VICKY CRISTINA BARCELONA' AURKEZTU ZUENEAN. ATZEAN, BIZKARREZ, JAUME ROURES.

Pelikula hau ikusita daukagu

GORKA BEREZIARTUA MITXELENA

ZAZPI urteko haur batez abusatu izana leporatu diotelako AEBetan finantzazio arazoak edukitzen ari den zine zuzendariak bat egin du modu nahiko opakuan talde mediatiko handi bateko buru izatera iritsi den ekoizle kataluniarrekin, iberiar penintsulako kostaldeko hiri txiki batean pelikula bat grabatzeko: Woody Allen, Jaume Roures eta Donostia. Ez dauka atzera bueltarik, uztail honetan New Yorkeko zuzendaria Gipuzkoako hiriburura iritsiko da.

Karl Marxek zioena errepikatuko ote den ikusteko dago, alegia, historiako gertakari garrantzitsuak errepikatu egiten direla, lehenbizikoan tragedia gisa eta bigarrenetan fartsa gisa. Donostian errodatzekoak diren filmaren operazioak lehena ikusitako zerbaiten tankera badauka behintzat: joan den hamarkadako *Vicky Cristina Barcelona* tituludun tragedia zinematografikoaren osagaiak berriz frijituta daukagu platerean. Zuzendari bera, ekoizle bera eta beraien hiria turismo globalaren eskaparatean jartzeko anbizio bera duten agintari eta *lobby*ak.

2008ko pelikula hartan Scarlett Johanssonek, Penélope Cruzek eta Javier Bardemek spot publizitario bat egin zuten Bartzelona hiri-markarentzat, hango kaleak, bizi-estiloa, arte-mundua eta "gizon latinoak emakume anglosaxoiak seduzitzen ditu" topikoa nahasiz umore txorrotada batekin. Formula kitzikagarria turistak hegazkin-billeteak erostera animatzeko: bisita ezazu Cristina Juan Antoniorekin maitemindu zen hiria, erromantze latinorik bizitzen ez baduzu ere, ondo pasako duzu mediterranean alai eta ero samarrekin.

1992ko Joko Olinpikoekin hasitako espekulazio-zikloa borobilduta geratu zen. Georotik hiriko biztanle askoren artean sentsazio bat nagusitu da: beraiena zen zerbait kendu dietela. Marina Garcés filosofoak *Ciutat Princesa* liburuan esplikatzeko duen moduan, industria estraktibista gisa ulertu behar da eredu turistiko hori, guztiona dena –kaleak, plazak, auzoak– enpresa pribatuek nahieran esplotatzeko lehengai bihurtzen dituelako. Tragedia bat, Donostian fartsa gisa errepika daitekeena.

Urteotan gauza batzuk aldatu direla pentsatuz kontsolatzea geratzen da: #MeToo kanpainak zerbait astindu du zinema munduan eta akaso Donostiaren agerpen global handi hau ilundu dezake abusuengatik salatutako zuzendari bat beso zabalik hartzeak. ●